

מיומנו של חובבי־שיר

כתבי יעקב כהן אי"ב: שירים
(הוצאת ועד חיובל, ת"א תש"י)
הוצאת חיובל של כל כתבי יעקב
כהן הכרה היתה עד כה את החוליות
הראשונות, אך זה עתה הושלם מחזור
שלושת כרכי שיריו וכדינו איפוא
הוצאה רצופה של כתביו המקוריים.
דבר גדול הוא ויבואו על הברכה ידי
דיסטוקירים אלה, שיזמו את מפעל
הכינוס, והתמידו והשלימו!

אשתקד בלאו חמישים שנה לשירת
יעקב כהן, ויבול חמישים השנים האר
לה נאסף והוכנס בשלושה כרכי שיר
ריו, הוצאת השירים היא, אם אינני
טועה, הרביעית מאז הופעת ספר שיר
ריו הראשון (אודיסה, תרע"ג); בהר
צאת בכורה זו, וכן בשניה (ורשה
תרס"ח), בה באו שינויים קלים באופן
יחסי, נאספו שיריו שנכתבו בהברה
האשכנזית, בהוצאה השלישית, הראי
שונה שהופיעה בארץ (תל־אביב
תרצ"ח), באה הסיכה גמורה, כי המ
שורר התאים את שירתו שמימי הגלות
להברה הארץ־ישראלית, ובהוצאה
המושלמת, זו אשר לפנינו (תל־אביב
תש"י) ניתנו כל אלה, שוב עם תיקור
נים והשכתות, בשני כרכים, כרכי הפ
תיתה של הוצאת חיובל; ואילו הכרך
השלישי, המשלים, הוא כולו חיזוש:
כינוס ראשון של יצירתו הארץ־ישרא
לית של המשורר.

ובכן זו הפעם הראשונה לפנינו כלל
שירתו של יעקב כהן, החל ב"רחשי
אביב" ועד "אישים בארץ־ישראל"
ועד בכלל, מעתה אפשר להקיש
ולהכירה במקומה הראוי לה, מקום
אלימות, שירתו היא כוללת, ישר
אלית ועולמית כאחת, ומשיכה השיר
בה משלה על חידת עמו בעבר ובה
נות, ראשיתה מעידה על עצמה, על
דרך המשורר בעולמו ובעולמו —
אך המשכה ותיאה בחינת הגלגול"
וה"תיקן" של ערכים קיימים מתוצה
לו, ונפשו שאבה, צירפה, גם פיענ"
תה אותם, איתני הטבע ונאון היצירה,
הררי אלף אלה שבהומר וברוח, —
כל דבר וואה ומפרש אותם אחרת,
ודופה וראיתו ומירושו של יוצר
בדורו הם הם החיים היתרים, הנצי
חיים, של הערכים הקיימים, עליז
מפל הרינוס עמד המשורר בצעירותו,
ודחמודד בנפשו איתן עם איתני
היקום, ואנו מאמינים שהפגישה היתה

הדדית, והשיר העלה רגעהתודמ"
נות שלא חזר עוד בחיי השניים.
אך פלאיה מזו נראית לנו פגישה המ
שורה, שהתבגרה, את גדוליההרות, בני
כל הזמנים — כי פגישה נפשית היא,
ואין לה כל סימנים מוחשיים אלא
תודישירה, (דוגמה לכך: הסוגיה על
קופרניקוס, לדעתו משיירהמנסת של
שירה התגות בישראל).

בנפשושיריו של כל אחד מנציגיה
המקוריים של שירת שפתיעבר
הצטלבה תרבות אירופה במסורת ישר
ראל, ורית ההצטלבות שונה
אצל כל אחד ואחד, והיא המסמנת
יחידותו במקלהל זמרי בנירעמו, אם
נציין את הצד האירופי שבשירת
ביאליק בשם"תואר מקובל, ונגיד:
רומנסטי; וצא ולמד, עד כמה היה
טשרניתובסקי, לעומתו, ריאליסטי;
אצל יעקב כהן מתבקש הביטוי: גלאטי,
(הנני להשתמש בצינונים לועזיים אלה
כבעייעור בלבד, שיהיו לנו סימני
אכנה נוחים, אך לא הנדרות ממצות),
אשר לתלק ישראל בנפשו, הוא חלק
הארי, מן המוסכמות הוא שטשרניחוב
סקי היה "חיצוני" לעומת ביאליק,
ה"פנימי" בוחר; אך במפתיע מעט
יתגלה לנו יעקב כהן, לפי אותו סדר
הקבלה, כ"חיצוני" אפילו טשרנור
ובוסקי, ואם המצא לומר — בהרסה
יוני ממנו תוריד משירתו — כמשל
ארעו וחיצוני באמת — את נקודת
הרגישות היהודית, התודעתית שבמיד
פט התודי על הגוי, כי אמנם אינה
קובעת כלל; אבל ראיתוהערכתו,
למשל, את אישי התולדה בישראל היא
כללית, גיבורית; שם ויפת אחים הם,
דומים זה לזה, ועם זאת שם היה
ונשאר הבכור, חוזר ובחן והיווכח:
גם מהנוריו, ה"פנימיים", כביכול, של
יעקב כהן, שרשם אותם, כשםם חב"
רם, "מפי העם" ממש, נדרשים לפי
הכלל ה"כללי" שקבענו בשירתו, על
אחת כמה — "ספר המכתמים" חזר
לייתהסיום שבשטרשיתוהתם שלו,
נושא רחב הוא, ורביצדדים, ואולי
הישג שירת יעקב כהן ביתר אמת אם
בדניש התילה את סגולה הדמיון
יוצר הסתגלה בכל אצילותו,
אין איפוא דברי אלה, כי אם פתיחה
לשיחה עליו, שצריכה להשען על
כתביו השיריים בכללם, לרבות הררי
מות.

בכריאל נעיומן